

GOVOR PODPRESEDNIKA VLADE RS IN MINISTRA ZA OBRAMBO
MAG. MATEJA TONINA
PROSLAVA OB DNEVU SUVERENOSTI, 25. 10. 2021, KOPER

Dober večer,
spoštovani

- predsednik Republike Slovenije,
- predsednik Državnega zbora,
- predsednik Vlade,
- predsednik Državnega sveta,
- spoštovani udeleženci vojne za Slovenijo,
- dragi Primorci in Primorke, Slovenci in Slovenke!

Dan suverenosti je velik praznik za vse, ki ljubimo svojo domovino. Današnji praznik je priložnost, da se spomin vseh, ki so skozi dolga stoletja verjeli v idejo samostojne Slovenije. Z današnjim praznikom slavimo tiste, ki ste z orožjem in za ceno lastnih življenj branili našo mlado državo.

Zbrali smo se na Primorskem, ki se je vedno hrabro in odločno postavila v bran slovenstvu. Prav tu, v Kopru, je v noči s 25. na 26. oktober 1991 iz pristanišča odplula ladja z zadnjimi vojaki Jugoslovanske armade. Takrat je postalo dokončno jasno, da nam naše samostojnosti in neodvisnosti ne more vzeti nihče več. To je bilo sklepno dejanje dolgega procesa vojaške obrambe naše domovine, ki se je začelo 17. maja 1990 z ustanovitvijo Manevrske strukture narodne zaščite in se končalo z odhodom zadnjega vojaka jugoslovanske armade s slovenskega ozemlja. Vojna za Slovenijo je bila dokončno dobljena!

Čas slovenskega osamosvajanja bo v zgodovino našega naroda zapisan z zlatimi črkami. Poseben čar tistemu času daje sposobnost povezovanja in sodelovanja, kljub očitnim in vidnim razlikam. Politične stranke, institucije, mediji in civilna družba so projekt oblikovanja samostojne slovenske države razumeli kot skupno pot, za katero je vredno na stran postaviti naše razlike. Duh časa se je jasno pokazal na plebiscitu. S pogumom, vztrajnostjo, modrostjo in preiščljeno strategijo smo zmogli najti politično pot za uresničitev večstoletnega sna po samostojni državi.

Prišel je dan, ko so bile dovoljene sanje. Veselje na Trgu republike je bilo nepopisno. Sledil je nov dan, ki pa je bil ključen za preživetje mlade države. Samostojne Slovenije ne bi bilo brez oboroženega odpora. Zato gre nam tem mestu moja velika zahvala vsem, ki ste domovino pripravili, da smo se zmogli zoperstaviti agresiji Jugoslovanske armade.

Kljub vsaj na papirju mnogo močnejšemu vojaškemu nasprotniku, je bila odločenost slovenskega naroda po samostojni in suvereni državi sila, ki je ni bilo moč ustaviti. Eno dejanje je vodilo do drugega, uspehi in zmage so krepile našo vero in nas korak za korakom utrjevale v prepričanju, da nam lahko uspe. Ključno pa je bilo, da je bila Teritorialna obramba in slovenska Milica v okviru projekta Manevske strukture narodne zaščite vojaško pripravljena, da z vojaško silo zavaruje na plebiscitu izraženo voljo ljudi. Tudi izvrstno oborožena in izurjena Jugoslovanska ljudska armada je morala priznati, da ni sile na tem svetu, ki bi lahko zlomila voljo in enotnost naroda. Odhod zadnjega vojaka JLA s slovenskega ozemlja je bil še zadnji korak k popolni neodvisnosti.

Vsaka vojna je tragična. Tudi vojna za Slovenijo je rodila tragične zgodbe. Življenje je najdragocenejše, kar imamo, in zato je to največja žrtev, ki jo človek lahko daruje za domovino in prihodnje rodove. Moja generacija, ki žanje sadove samostojne Slovenije, je dolžna izkazovati hvaležnost in negovati spomin na vse junake osamosvojitve. Štejejo dejanja in zato sem vesel, da nam je s paketom tako imenovanih veteranskih zakonov po tridesetih letih končno uspelo popraviti nekatere krivice. Vsem domoljubom, ki so zaradi udeleževanja v vojni za Slovenijo utrpeli trajne zdravstvene posledice ali za domovino žrtvovali svoja življenja, mora država izkazati najvišje spoštovanje.

Danes praznujemo pogum, neomajno vero in enotnost. Dokazali smo, da povezani lahko naredimo neverjetne stvari. Naša država nam ni bila podarjena. Izbojevana je bila v vojaškem spopadu z mnogo močnejšim nasprotnikom. Uspelo nam je, kar redko uspe celo velikim narodom – in na to moramo biti ponosni!

Slovenska vojska je eden od temeljev slovenske državnosti in mora predstavljati vir našega državljanskega ponosa. Dogodki vojne za Slovenijo nam jasno izpričujejo, da je dobro opremljena in izurjena Slovenska vojska ključna za zavarovanje in ohranitev slovenske suverenosti.

Varnost je bila takrat in je danes temeljna vrednota ter pogoj za razvoj vseh drugih družbenih podsistemov. Brez varnosti ni miru in ni države blaginje. Kot minister za obrambo zato nosim veliko odgovornost za prihodnji razvoj Slovenske vojske.

Vojska, ki je omogočila nastanek samostojne države, si zasluži spoštovanje in pogoje za nemoten razvoj. Slovenska vojska je v službi domovine in ne more biti breme te države. Njeni ponosni pripadniki in pripadnice so tako kot pripadniki Teritorialne obrambe med osamosvojitveno vojno za domovino pripravljeni dati vse in največ, kar imajo – zato si zaslužijo naše spoštovanje in dobre pogoje za opravljanje plemenitega poslanstva.

Po dolgem desetletju zagotavljamo stabilen vir za financiranje ključnih obrambnih projektov in s tem pogoje za modernizacijo Slovenske vojske. Za investicije v našo varnost bomo namenili 1 odstotek letnega proračuna države in to ne more biti preveč! Razmerje med obrambnimi in zdravstvenimi izdatki v deležu BDP je 1 : 8 v korist zdravstva, kar se mi zdi pravično razmerje. Z zakonskimi spremembami smo končno uredili status vojakov po 45. letu in hvaležen sem vsem, tudi opoziciji, ki so v Državnem zboru podprli dobro rešitev. Nekdo, ki služi domovini, ne more biti po dopolnjeni starosti 45 let na milost in nemilost prepuščen kruti usodi!

Razveseljivo je tudi dejstvo, da se vedno več mladih javlja za prostovoljno služenje v Slovenski vojski. Samo letos se jih je javilo že več kot 550. Z optimizmom me navdaja dejstvo, da smo po dolgih letih uspeli obrniti tudi negativne kadrovske trende. Prepričan sem, da skupaj lahko ustvarimo moderno in dobro izurjeno Slovensko vojsko, na katero bomo lahko ponosni.

Spoštovani!

Trideset let skupaj gradimo samostojno državo. Kljub nekaterim ovinkom in stranpotem, ki so sestavni del zgodovine vsakega naroda, smo na prehojeno pot lahko ponosni. Odločitev za lastno državo je bila pravilna. V teh letih smo na vseh področjih naredili ogromen napredek in izboljšali blaginjo vseh prebivalcev. Smo člani Evropske unije, zveze NATO, OECD, smo del schengenskega in evro območja, kar nam zagotavlja mir, varnost, stabilnost in neslutene možnosti razvoja v družbi najboljših držav.

Epidemija se je izkazala kot težka preizkušnja, ena težjih v zgodovini naše mlade države. Pred tridesetimi leti nas je projekt osamosvojitve povezal in zato smo lahko dosegli stvari, ki so se zdele nepredstavljive. Spopad z epidemijo pa je žal pokazal številne odprte rane in bolečine ljudi. Priča smo še nikoli videnemu nezaupanju: ne le v odločitve politike, ampak tudi stroke, znanstvenikov, zdravnikov. Za svoje lastno zdravje in prihodnost naših otrok bom naredili največ, če bomo zaupali znanosti. Ne bi smeli ostati gluhi ob opozorilih stroke, da

koristi cepljenja še vedno izrazito odtehtajo tveganja. Vožnja z avtomobilom statistično predstavlja mnogo večje tveganje za našo varnost in zdravje kot pa samo cepljenje. Kljub tveganju se danes vsi vozimo z avtomobili.

Danes po vseh delih Slovenije gradimo nujno potrebno infrastrukturo – ceste, železnice, domove za ostarele. Premikamo projekte, ki so vitalnega pomena za našo državo. Beležimo rekordno gospodarsko rast in zgodovinsko nizko brezposelnost. Vsi ti pozitivni projekti, ki dejansko vplivajo na boljše življenje in večjo blaginjo vseh, pa večkrat ostanejo spregledani. Ton javne debate v slovenskem političnem prostoru je zastrupljen in zdi se, da govorimo drug mimo drugega.

Za umiritev strasti moramo vsi stopiti korak nazaj. Vsi skupaj lahko začnemo s tem, da naše objave na socialnih omrežjih dvakrat premislimo preden jih objavimo. Ostra in žal prevečkrat žaljiva komunikacija prek socialnih omrežij nas ovira pri skupnih prizadevanjih v realnem življenju.

Bolj kot kadar koli potrebujemo minimalni politični konsenz vsaj pri treh stvareh: 1. boju z epidemijo, 2. pri gospodarskem okrevanju in 3. pri predsedovanju svetu EU. To bi morali biti trije skupni nacionalni projekti, kjer ne bi smelo biti opozicije in koalicije, ampak zgolj Slovenija.

Prihaja novih trideset let. Verjamem, da Slovenijo lahko uvrstimo na zemljevid najbolj razvitih držav sveta. Verjamem v naše neverjetne potenciale. Čeprav smo različni, bomo tudi v prihodnosti živeli v isti državi. Namesto, da delujemo drug proti drugemu, delujmo skupaj za Slovenijo. Osredotočimo se na stvari, ki nas povezujejo. Veselimo se uspehov drug drugega. Povezani namreč lahko storimo neverjetne reči.

Bog živi Slovenijo!